

เผยแพร่ผลงาน

นวัตกรรมด้านการนิเทศภายใน ปีการศึกษา 2568

ชื่อผลงาน	กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู โรงเรียนประตูปุทธิวิทยา โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)
ผู้พัฒนา	นายสุลัยมาน บากา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนประตูปุทธิวิทยา
ปีที่ทำผลงาน	ปีการศึกษา 2567 – 2568

การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู
โรงเรียนประตูปุทธิวิทยา โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
ของครูโรงเรียนประตูปุทธิวิทยา โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) 2) เพื่อ
ศึกษาทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนประตูปุทธิวิทยา 3) เพื่อศึกษาทักษะ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประตูปุทธิวิทยา 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศ
ภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผู้จัดทำได้สังเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนด
กระบวนการนิเทศภายในที่ใช้ชื่อว่า DUDEE -Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 D :
Direction เป็นการวิเคราะห์แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/นโยบาย กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง กล
ยุทธ์ และโครงการ ขั้นตอนที่ 2 U : Understand เป็นการสร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ จัดทำ
แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน การโค้ช ในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ขั้นตอนที่ 3 D :Design
partnership ออกแบบและปฏิบัติการนิเทศ ภายใต้แนวคิด SLC โดยการเปิดชั้นเรียน (Open Class)
ขั้นตอนที่ 4 E : E valuation and Reflection ประเมินผลและสะท้อนผล จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ
ขั้นตอนที่ 5 E : Expand ปรับปรุงพัฒนาและขยายผล พิจารณาจัดต่อเนื่องในปีงบประมาณต่อไป
และเผยแพร่ผลงาน ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group
Discussion) และการประเมินมาตรฐาน พบว่า ด้านการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.68,
S.D. = 0.47) ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.85, S.D. = 0.37) ด้านความเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.49) และด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.73,
S.D. = 0.45) ซึ่งสามารถใช้ได้ สำหรับการดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 D :Design partnership การ
ออกแบบและปฏิบัติการนิเทศ ภายใต้แนวคิด SLC โดยการเปิดชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2568 มีการ
ดำเนินการ 3 รูปแบบ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

ดังนี้ แบบที่ 1 นิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก คีศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน มาสังเกตชั้นเรียน แบบที่ 2 นิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เนื่องในโอกาสในนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ต่อต้านทุจริตศึกษา การนิเทศติดตาม ของ ปปช. และ แบบที่ 3 เปิดชั้นเรียนโดยการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนครูด้วยกันและผู้บริหารโรงเรียน ผลการนิเทศปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการประเมินทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประตู่โพธิ์วิทยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.53) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้การทำงานเป็นกลุ่มและร่วมมือกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนให้ใช้ทักษะการคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.44)

2. ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของของครูโรงเรียนประตู่โพธิ์วิทยา จากการนิเทศครูผู้สอนจำนวน 22 คน พบว่า ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับดีเยี่ยม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 ระดับดี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และระดับปานกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 แต่ยังพบข้อที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ดังนี้ 1) การใช้เทคนิควิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสนใจกับบทเรียนตลอดเวลา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจและมีการชมเชยให้กำลังใจ ยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมโดยการจัดอบรมเทคนิควิธีการสอนหรืออื่นๆ 2) การใช้สื่อประกอบการสอนในช่วงจังหวะที่เหมาะสม ด้วยวิธีการที่เหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาได้ง่าย ควรพัฒนาด้านสื่อการสอนหรือจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติม 3) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน มีความเป็นกันเอง มีความสนใจผู้เรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสีหน้าท่าทางน่าสนใจ ควรพัฒนาด้านการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ให้เพิ่มขึ้น และ 4) การใช้เวลาในการสอนในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ตรงตามแผนการสอนที่ตั้งไว้ ควรแก้ปัญหาโดยการออกแบบโครงสร้างการสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่มีให้เพียงพอ

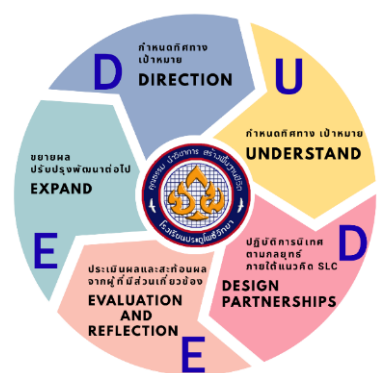
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประตู่โพธิ์วิทยา โดยใช้แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.64) นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.73) ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.79) และ ผู้เกี่ยวข้องการเปิดชั้นเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.54)

คำสำคัญ : การนิเทศภายใน, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้, SLC

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา DUDEE -Model

ผู้พัฒนา นายสุลัยมาน บากา
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนประตู่โพธิ์วิทยา

กระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model สืบเคราะห์จากหน่วยศึกษานิเทศก์ (2567), สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553), เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2556), วันชัย อยู่ตรง (2557), เพิ่มพูน รมศรี (2558), ไพลิน สุ่มังคละ (2559), ปิยนุช กาญจนะกันโท (2560), วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2561) ผู้จัดทำได้สังเคราะห์เป็น 5 องค์ประกอบที่สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) แสดงได้ดังภาพที่ 1

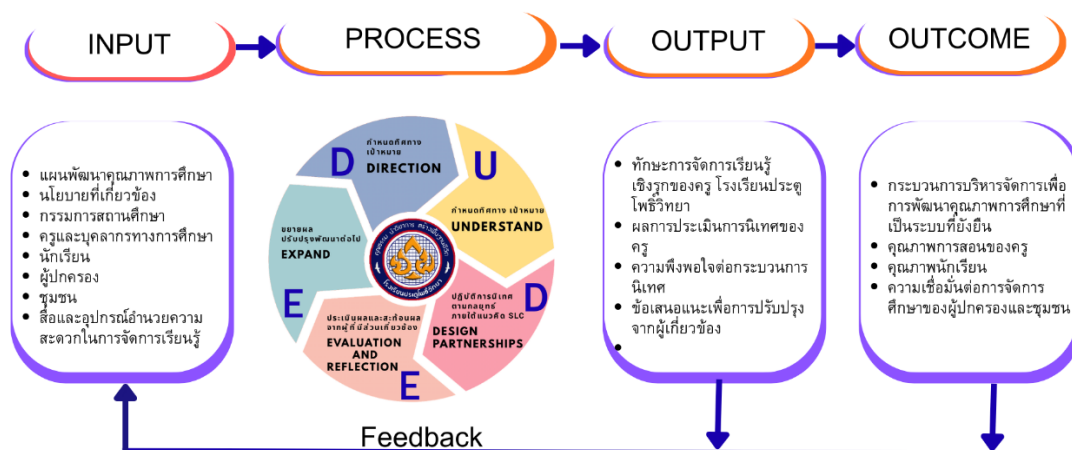
ภาพที่ 3 กระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model

ซึ่งได้พัฒนาเป็นกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. Direction (D)
กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง กลยุทธ์ และโครงการ เป็นขั้น P(Plan) ของวงจร PDCA
2. Understand (U)
สร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ เป็นขั้น D(Do) ของวงจร PDCA
3. Design partnerships (D)
ปฏิบัติการนิเทศ ตามกลยุทธ์ ภายใต้แนวคิด SLC เป็นขั้น D(Do) ของวงจร PDCA
4. Evaluation and Reflection (E)
ประเมินผลและสะท้อนผลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นขั้น C(Check) ของวงจร PDCA
5. Expand (E)
ขยายผล ปรับปรุงพัฒนาต่อไป เป็นขั้น A(Act) ของวงจร PDCA

เมื่อนำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกจากคำศัพท์ดังกล่าว มาเขียนต่อกัน เป็น “DUDEE” อ่านว่า “ดูดี”

มีกระบวนการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบโดยการนำแนวคิดทฤษฎีระบบ (Systems Theory) มากำหนดระบบของการนิเทศด้วยกระบวนการ DUDEE – model ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบของการนิเทศด้วยกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model

ขั้นตอนที่ 1. กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และกลยุทธ์ (D : Direction)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ซึ่งอยู่ภายใต้ ชั้น P (Plan) ของวงจรคุณภาพ PDCA

ศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประตู่โพธิ์วิทยา และข้อมูลอื่น ๆ ของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 และศึกษาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goals) กลยุทธ์ (Strategy) และโครงการ ที่เกี่ยวข้องการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 2. สร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ (U : Understand)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ซึ่งอยู่ภายใต้ ชั้น D (Do) ของวงจรคุณภาพ PDCA เป็นขั้นรวบรวม ลงมือปฏิบัติจริง โดยการ

1. สร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ แนวคิดชุมชนในฐานะโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ให้กับครูทุกคน ผ่านกระบวนการ PLC
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้กับครูผู้สอน
3. ให้ครูร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) และการโค้ช (Coach) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 3. ปฏิบัติการนิเทศ ตามกลยุทธ์ ภายใต้แนวคิด SLC (D :Design partnership)

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ซึ่งอยู่ภายใต้ ขั้น D (Do) ของวงจรคุณภาพ PDCA เป็นขั้นรวบรวม ลงมือปฏิบัติจริง โดยการ

ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการนิเทศ และพัฒนาเครื่องมือในการนิเทศ แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงกำหนดแนวทางการนิเทศ ภายใต้แนวคิด SLC ให้สอดคล้องกับโครงการและบริบทของโรงเรียน ภายในแนวคิดของที่เป็นแก่นสำคัญของการขับเคลื่อนโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) คือ การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ยึด 3 ประชญา ได้แก่ ประชญาความเป็นสาธารณะ ประชญาความเป็นประชาธิปไตย และประชญาความเป็นเลิศ โดยมีระบบกิจกรรม 3 ประการ คือ 1) การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน 2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและ PLC โดยครูทุกคนจะต้องเปิดห้องเรียน (Open Classroom) และ 3) การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การพัฒนาครูและนักเรียนไปพร้อมกัน และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 4. ประเมินผลและสะท้อนผลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง(E : Evaluation and Reflection)

ขเป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ซึ่งอยู่ในขั้น C (CHECK) ของวงจรคุณภาพ PDCA ดำเนินการ โดยการ รวมข้อสังเกต ข้อเสนอแนะจากผลการสะท้อน After Action Review เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ประเมินผลการผลการดำเนินงานเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคประเมินทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ ประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 ขยายผล ปรับปรุงพัฒนาต่อไป (E : Expand)

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน DUDEE – model ซึ่งอยู่ในขั้น A (Act) ของวงจรคุณภาพ PDCA ผู้จัดทำได้ดำเนินการดังนี้ โดยการ วิเคราะห์ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานของกระบวนการนิเทศ เสนอปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ความเห็นหรือแนวทางสนับสนุนการเรียนการสอน ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และพิจารณาปรับปรุงโครงการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเพื่อดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ต่อไปเพื่อความยั่งยืนและต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านยกระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ตลอดจน เผยแพร่ผลงานให้กับผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี